

30 בדצמבר, 2021
1392949

כשלים מהותיים במתווה המיסוי על שמנים לרכב

מוגש לח"כ אלכס קושניר, יו"ר וועדת הכספים, כנסת ישראל
לאחר בחינת צו הבלו על הדלק שנקבע ביום ד', 22 בדצמבר 2021

סימוכין:

צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 11) התשפ"ב- 2021
צו הבלו על דלק (הטלת בלו) (תיקון מס' 3) התשפ"ב- 2021

נייר עמדה מטעם הארגונים הבאים:

איגוד המוסכים

איגוד יבואני החלפים לרכב

איגוד חברות ההסעה

איגוד חברות הליסינג וההשכרה

איגוד יבואני הרכב הדו גלגלי

איגוד יבואני הרכב הדו-גלגלי
Two Wheel Vehicles Importers Association

מועצת המובילים והמסיעים
בישראל, התאחדות בעלי מפעלי
הובלה בישראל

עורך: עומר סלע, מנהל תחום הרכב, איגוד לשכות המסחר

כשלים מהותיים במתווה המיסוי על שמנים לרכב -
תקציר מנהלים:

- וועדת הכספים אישרה ביום 22 בדצמבר 2022 הטלת מס על שמנים לרכב ולתעשייה, בכוונה למנוע את התמריץ הכלכלי למהילת דלק בלתי חוקית.
- תאריך תחילת הצו נקבעה לט"ו בשבט תשפ"ב - 17 בינואר 2022.
- הצו יטיל מס גבוה של כ- 3.5 ₪ לליטר כולל מע"מ על שמנים מוגמרים לרכב, ובהם שמני מנוע וסיכה, שמני ממסרות ושמנים הידראוליים.
- מדובר במוצרים שמבחינת הרכבם, תכונותיהם, אריזותיהם או מחירם הבסיסי כלל אינם רלוונטיים ואף אינם סבירים לשימוש כתחליף דלק בלתי חוקי.
- עלות השמן בפועל תתייקר אף מעבר לכך, בשל דחיפת השוק לשימוש לא אופטימלי באריזות יקרות, בשל הרגולציה העודפת בנושא ובשל תקורות הנלוות למחיר הבסיסי. פירוש הדבר ייקור משמעותי של עלויות התחזוקה לכל סוגי הרכב והציוד הממונע, לרבות משאיות, אוטובוסים, צמ"ה וכלים הנזקקים לכמות משמעותית של שמן ולתדירות גבוהה של מרווחי טיפול שוטף.
- **צפויים להיפגע ענף המוסכים, חברות ההסעה, תחבורה ציבורית, חברות ליסינג והשכרה, ענפי בנייה, תשתיות וחקלאות, צרכנים מוסדיים והצרכן הפרטי.**
- ייקור השמנים צפוי לפגוע אף בתעשייה ובמגוון צרכנים העושים שימוש רב בשמנים כתשומה תפעולית חיונית, גם מעבר לתחומי הרכב והתחבורה.
- מדובר בענישה קולקטיבית של כלל שומרי החוק בישראל, זאת בשל אוזלת היד של מערכות השלטון בסגירת הפרצות החוקיות למהילה אסורה של דלק ובטיפול ממוקד, יעיל ומרתיע כנגד מיעוט של עבריינים בתחום הדלק.
- אף יו"ר וועדת הכספים וחבריה מכירים בנזק הרב שיגרם כתוצאה מיישום הצו.
- אמנם נקבעו בצו פרמטרים המקנים כביכול פטור מתחולת המס – אלא שנפלו בהגדרות הצו טעויות וכשלים מהותיים. אשר הופכים את מתן הפטור לבלתי **אפשרי ולבלתי מעשי**, תוך יצירת מערבולת וכאוס בענף.

• עמדתנו הייתה ונותרה בעינה כי יש לבטל כליל את המס המהווה עונש קולקטיבי שלא משרת את התכלית שלשמה נועד, ויגרם יותר נזק מתועלת. • גם במידה ויוחלט על השארת מתווה המיסוי, הרי שיידרשו בו תיקונים מהותיים. בהתאם לכך נבקש את הקפאת יישום הצו והחזרתו לדיון מקצועי.

להלן פירוט הכשלים והשגותינו :

נדרשת לדעתנו עמידה בקריטריון אחד, ללא צורך בהתניה מצטברת:

יש כשל לוגי מהותי בצו, המחייב עמידה בכל אחד מ- 5 הפרמטרים כדי לעמוד בתנאים לפטור מהמס. הרי אם שמן לא יכול לשמש כתחליף למהילה בלתי חוקית בדלק מפאת סיבה אחת – הרי אין צורך בתוספת אילוץ על גבי אילוץ.

מסקנה : יש לתקן את הצו, ולהגדיר כי די בעמידה בקריטריון אחד מבין הקריטריונים שנקבעו, כימיקלים- פיסיקליים או גודל האריזות, על מנת לפטור את השמן מחובת המס.

להלן השגותינו לגבי הפרמטרים והקריטריונים עצמם :

"(א) נקודת הבזקתו אינה נמוכה מ-180 מעלות צלזיוס בכלי סגור"

הגדרת פרמטר זו בעייתית עד בלתי ישימה לגבי חלק ניכר מהשמנים מהסיבות הבאות :

1. מידע לגבי עמידת שמנים לרכב לפי שיטת הבדיקה המופיעה בצו – ASTM D 93, מתקבל באופן סטנדרטי, בדפי המוצר, רק לגבי חלק מהשמנים המוגמרים המיובאים לישראל מתעשיית השמנים הבינ"ל.
2. השיטה הנהוגה יותר לגבי חלק ניכר משמני המנוע הינה ASTM D 92, נקודת הבזקה בכלי פתוח.
3. לגבי שמנים הידראוליים נהוגה גם שיטת בדיקה נוספת, ISO 2592.
4. **מסקנה :** יש לתקן את הצו ולהגדיר בו את כל שיטות הבדיקה הנהוגות ע"י התעשייה הבינ"ל בפרמטר נקודת הבזקה, לרבות ASTM D 92 ו- ISO 2592.

(ג) ריכוז של מתכת אחת או מספר המתכות בו גבוה מ-500 PPM ; לעניין זה,

"מתכת" – מוליבדן, מנגן, סידן, אבץ או מגנזיום ;

1. מידע זה לא מפורסם בדפי המוצר של חלק ניכר מהשמנים המיובאים מחו"ל.
2. בפרט, המידע אינו רלוונטי ולא זמין כסטנדרט לשמני ממסרות ושמנים הידראוליים – כלומר, הדרישה להצגת הפרמטר מונעת מלכתחילה מתן פטור מהמס לשמנים הידראוליים ושמני ממסרות.
3. מידע זה דורש בדיקות מעבדה לכל שמן, דבר שאינו מעשי ואינו סביר.
4. הצורך בבדיקות מעבדה לכל שמן בפרמטר זה, עלול אף לגרום, שלא במכוון, לאפליית היבוא מול הייצור המקומי – שכן יצרנים מקומיים יוכלו לספק מידע שאינו נהוג כסטנדרט של התעשייה.

5. **מסקנה :** ניתן להשתמש בפרמטר כזה רק כאלטרנטיבה נוספת לפרמטרים אחרים, כאשר עמידה בו מקנה פטור. אולם אין לדרוש הצגת המידע בגינו, ואין להתנות את הפטור בעמידה בקריטריון זה אם מתקבל פטור בגין הפרמטרים האחרים.

(ד) ערכו של מספר בסיס כולל (TBN) יהיה גבוה מ-3מ"ג KOH לגרם שמן :

1. מידע זה לא מפורסם בדפי המוצר של חלק ניכר מהשמנים המיובאים מחו"ל.
2. מדובר בסוד מסחרי שהיצרנים הבינ"ל לא ששים לפרסם.
3. גם כאשר מתקבל מידע, הוא לא מופיע בערכים מוחלטים, אלא בערך לא מדויק (גדול מ \ קטן מ).
4. בפרט, המידע אינו רלוונטי ולא זמין כסטנדרט לשמני ממסרות ולשמנים הידראוליים, כלומר, בדומה לפרמטר ריכוז המתכות, הדרישה להצגת פרמטר ה-TBN מונעת מלכתחילה מתן פטור מהמס לשמנים הידראוליים ושמני ממסרות.
5. בתחום השמנים ההידראוליים ושמני הממסרות, הערכים בפרמטר זה לשמנים מוגמרים לגיטימיים, גם מיצרנים בינ"ל מוכרים – עשויים ואף צפויים להיות נמוכים מהערך שנקבע בצו. כתוצאה מכך, שמנים הידראוליים שמני ממסרות לא ייכללו בפטור – ויתייקרו.
6. נזכיר כי אין כל הגיון מסחרי וכלכלי מנקודת מבטם של עבריינים הרוצים לייצר תחליפי סולר ולמכור אותם במחיר זול ממחיר הסולר הרגיל והתיקני, לשימוש בשמנים הידראוליים ושמנים לגירים וממסרות, שהרי, העלות של שמנים אלו נעה בין 11 ועד ל 18 שקלים לליטר במחיר הבסיס – בעוד שמחיר ליטר סולר תיקני נע סביב 6.40 שקלים לליטר בקירוב. היות ושמנים אלו לא יעמדו בדרישות הנוגעות ל TBN – הרי שמחירם יתייקר משמעותית באופן אבסורדי.
7. נציין כי מדובר שמנים הידראוליים ושמני ממסרות נמצאים בשימוש רחב ביותר במגוון רחב של סוגי ציוד וענפי משק.
8. **המסקנה: יש להסיר פרמטר זה מרשימת הפרמטרים המקנה פטור מהמס.**

(ה) הוא נתון בכלי קיבול המכיל 20 ליטר או פחות ;

עצם הוספת פרמטר גודל האריזות עד 20 ליטר, כמקנה פטור מהמס – רצויה. ואמנם אין כל סבירות כלכלית, גם מנקודת מבטו של העבריין, לרכוש כמות עצומה של אריזות קטנות ויקרות על מנת לשפוך את תוכנו ולמכור כתחליף דלק בלתי חוקי. אולם :

1. קריטריון זה צריך להיות קריטריון אלטרנטיבי – לא מצטבר.
2. אם השמן עומד בקריטריונים שהוגדרו מבחינה כימיקלית פיסיקלית- הרי אין להגביל את הפטור מהמס לגבי כל גודל של אריזה.
3. לקוחות בינוניים וגדולים כגון מוסכים ומרכזי שירות לרכב ולצמ"ה, רוכשים כמויות גדולות של שמנים הנדרשים באופן שוטף לפעילותם. אין כל הגיון לחייב

אותם לרכוש את הכמות בצברי אריזות קטנות, יקרות בהרבה ומסורבלות יותר בהיבט לוגיסטי.

4. הגבלת גודל האריזות פוגעת ביעילות התפעולית, בניצול השמנים במוסכים ויצרת פחת רב המזיק סביבתית – היות ואם נדרשת למשל 80% מכמות השמן שבאריזה לטיפול שוטף לכלי רכב, הרי ששאר השמן עלול להיזרק, הלקוח יחוייב בעלות גבוהה מזו שהיה מחוייב אילו היה רוכש שמן מאריזה גדולה, ועולה הסיכון לשפיכה בלתי מבוקרת של שאריות שמן לקרקע, למי התהום ולאתרי אשפה.
5. דחיפת השוק לאריזות קטנות שגם צריך לאסוף ולפנות – ותוספת פסולת של מאות אלפי אריזות פלסטיק בשנה - מנוגדת לחלוטין לערכי הסביבה ולצמצום היקף פסולת האריזות. והרי רק זה עתה הוטל מס על כלי פלסטיק חד פעמיים כדי לצמצם את היקף פסולת הפלסטיק בישראל?
6. המסקנות:

- א. יש להותיר את קריטריון גודל האריזה עד 20 ליטר כמקנה פטור מהמס ללא תלות בפרמטרים הכימיקליים והפיסיקליים של המוצרים.
- ב. אולם – יש לתקן את הצו כך שפרמטר זה יהיה אלטרנטיבי בלבד; אם שמן עומד בתנאים הכימיקליים והפיסיקליים עליו להיות זכאי לפטור בכל גודל של אריזה.

ביטול המס הרטרואקטיבי על מלאי

יהיה המתווה אשר יהא, אין לקבל לדעתנו כל הטלת מס רטרואקטיבי על המלאי ונבקש לתקן את הצו ברוח זו.

יצירת כאוס בלתי ניתן לפיקוח ע"י המדינה ויצירת פרצות מס חדשות :

השגיאות המהותיות בצו, טכניות ולוגיות, והסרבול הרב בנוהל הבלו וביישומו, עלולים להביא ליצירת כאוס בלתי ניתן לפיקוח ובלתי ניתן לשליטה, תוך יצירת פרצות מס חדשות.

מתווה המס יקנה לגורמים היכולים לספק הצהרות, בין אם אמינות ובין אם בלתי אמינות על עמידת המוצרים בפרמטרים הכימיקלים פיסיקליים, מבלי שרשות המסים תוכל להקצות כ"א ומשאבי בדיקות שוטפות ושיטתיות במעבדה לפיקוח על הנושא.

במקום שרשות המסים ומנהל הדלק יגבירו את מאמצי הפיקוח על הדלק הבלתי חוקי – תתרחש התוצאה ההפוכה, משאבי הפיקוח הבלתי מספקים של גופים אלו יצטרכו למתוח את היריעה גם על תחום השמנים לרכב, ואז מה הואילו חכמים בתקנתם?

ייקור השמנים לרכב ונזקים נלווים :

הקושי של שמנים מוגמרים הנדרשים לרכב ולציווד ממונע לעמוד בתנאי הפטור , ועלויות נוספת בשל דחיפת השוק לאריזות קטנות, ואספקה לא אופטימלית של שמנים לצרכנים – יביאו במקרים שונים לדחיית טיפולים לרכב או לחיפוש שמנים נחותים וזולים כדי להוזיל עלויות, תוך פגיעה במכללי הרכב ובערכי איכות הסביבה.

סיכום :

כפי שהראינו לעיל, נפלו בצו כשלים רבים ומהותיים שיגרמו בהכרח לתופעות הבאות: קושי בקבלת פטור מהמס לשמנים מוגמרים לגיטימיים - לרבות ממותגים מובילים בעולם, כאוס בשוק, ייקור עלויות לכל סוגי הצרכנים בענפי הרכב והתחבורה ובענפים בהם נעשה שימוש בציווד ממוכן, יצירת פרצות חדשות בתחום השמנים לרכב שלא ניתן יהיה לפקח עליהם תוך פגיעה ביבואנים ובספקים שומרי החוק, יתרון לא הוגן ליצרנים מקומיים שיזדרזו לספק נתונים שתעשיית השמנים הבינ"ל אינה מספקת באופן שוטף כסטנדרט, גידול משמעותי בפסולת האריזות ועליית הסיכון לשפיכת עודפי שמן לא מנוצלים מאריזות קטנות תוך יצירת סיכון סביבתי נוסף לקרקע ולמים.

לאור הסרבול הרב ביישום הצו, גם לשיטתה של רשות המסים, נבקש לחזור ולציין כי לדעתנו הדבר הראוי לעשותו הינו ביטול כליל של המס על שמנים מוגמרים לרכב ולתעשייה.

בכל מקרה – לאור האמור לעיל, נבקש מהוועדה להקפיא בדחיפות את יישום הצו שאמור לחול כבר ב 17 בינואר 2022, ולבצע בו את התיקונים הנחוצים כדי שיהיה ישים, ולא יגרום ליותר בעיות מאלו שנועד לפתור.